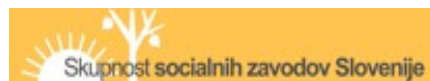
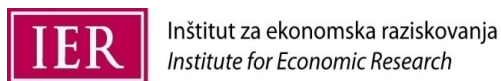

Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji – AHA.SI

Koordinator: **Nacionalni inštitut za javno zdravje**

Partnerji:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

The Active and Healthy Ageing
in Slovenia has received funding
from the European Union.

Predstavitev projekta AHA.SI

NIJZ

AHA.SI – trajanje in financiranje

Trajanje: od 1. marca 2013 do 28. februarja 2016

Financiranje: Evropska komisija, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje (DG EMPL)

Sofinanciranje: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) in Ministrstvo za zdravje RS (MZ)

Namen projekta

1. medsebojno **povezati deležnike** na področju aktivnega in zdravega staranja v Sloveniji;
2. **povečati zavedanje** splošne in različnih drugih javnosti o pomenu demografskih sprememb ter potrebi po pripravi in sprejemu ukrepov;
3. pripraviti **PODLAGE za oblikovanje predlogov ukrepov**, njihovega časovnega okvira in nosilcev izvajanja ter kazalnikov za strategijo staranja za Slovenijo;
4. prispevati k **zmanjševanju nepravičnih neenakosti med starejšimi**.

Vsebinska področja in metode

Projekt se osredotoča na **tri vsebinska področja**:

1. Podaljšano zaposlovanje in odloženo upokojevanje (vodi IER);
2. Aktivno in zdravo staranje za aktivno in zdravo starost (vodi Emonicum);
3. Dolgotrajna oskrba – povezovanje storitev sociale in zdravja na lokalni ravni (vodi SSZS).

*Različnost pristopov pri posameznih temah,
organizacijski nivo izdelkov projekta.*

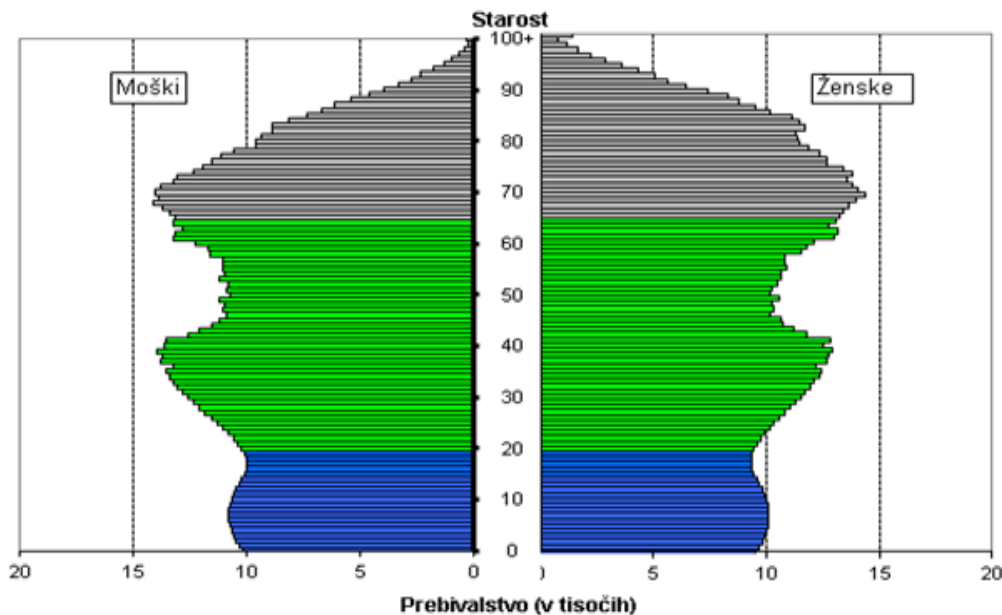

PODALJŠANO ZAPOSLOVANJE IN ODLOŽENO UPOKOJEVANJE

Inštitut za ekonomska raziskovanja

DEMOGRAFIJA

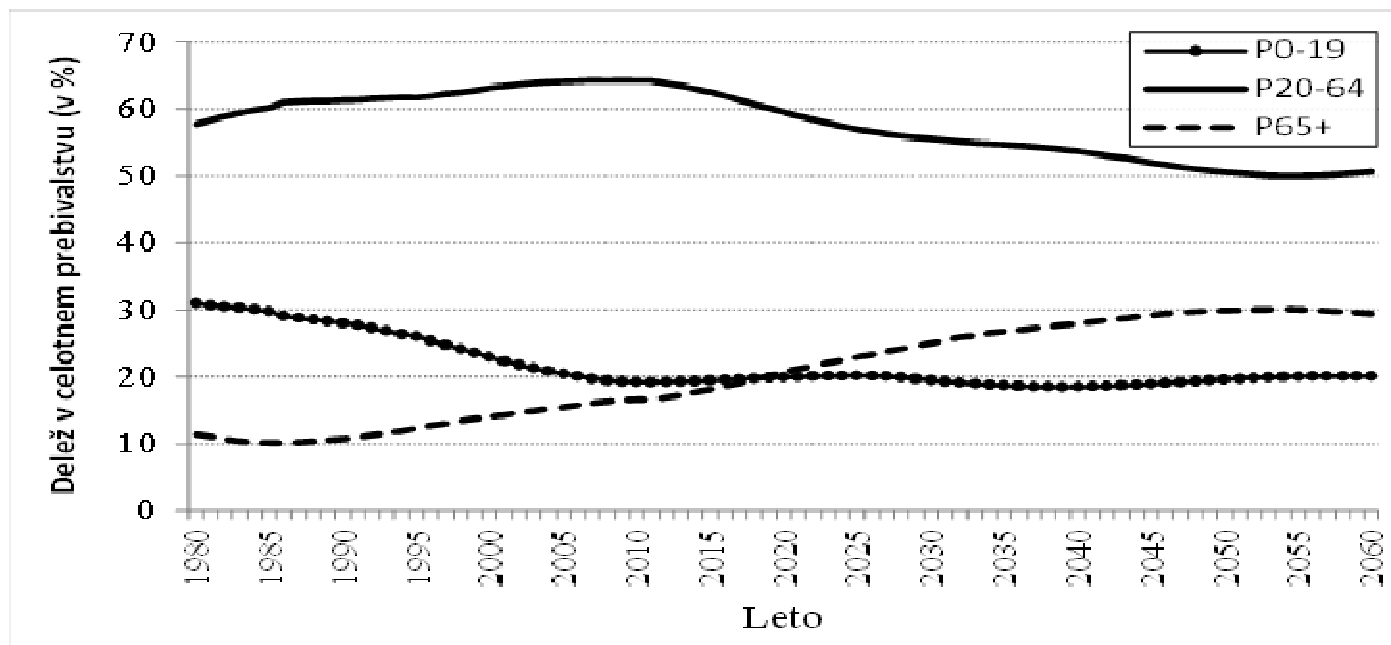
- Demografska gibanja odvisna od umrljivosti, rodnosti, migracij in obstoječe strukture prebivalstva.
- Posledice nizke rodnosti so **dalekosežne**: a) neposredni učinek znižanja števila otrok in b) nato še nizko število otrok zaradi nižjega števila žensk v rodni dobi; c) z dodatnim zamikom 20-30 let se ustrezno zniža še število oseb na trgu dela (za 125.000 oseb).
- **Negativni demografski učinki na trg dela in vzdržnost javnofin. sistema imajo izvor v več kot pol stoletja oddaljeni preteklosti.**

DEMOGRAFIJA – Gibanje števila prebivalstva

Delež prebivalstva Slovenije po posameznih starostnih skupinah; dejanske vrednosti 1980-2013 in projekcije za obdobje 2014-2060 (srednja varianta projekcij EUROPOP2013)

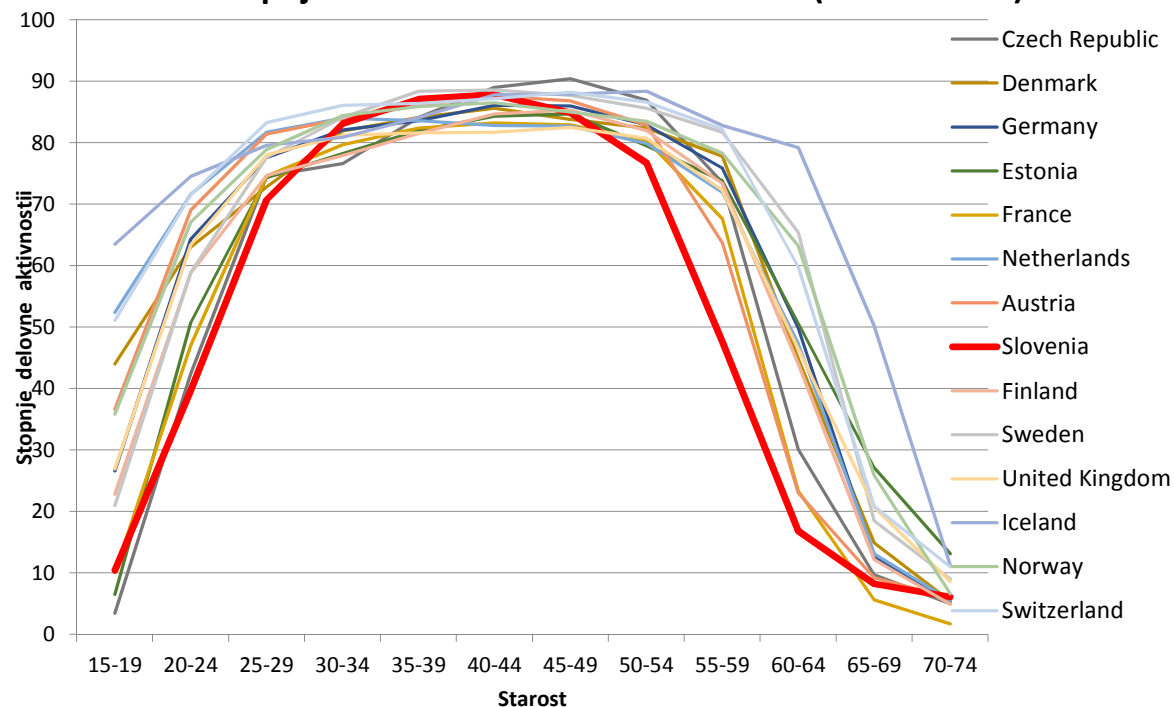

PODALJŠANO ZAPOSLOVANJE IN ODLOŽENO UPOKOJEVANJE

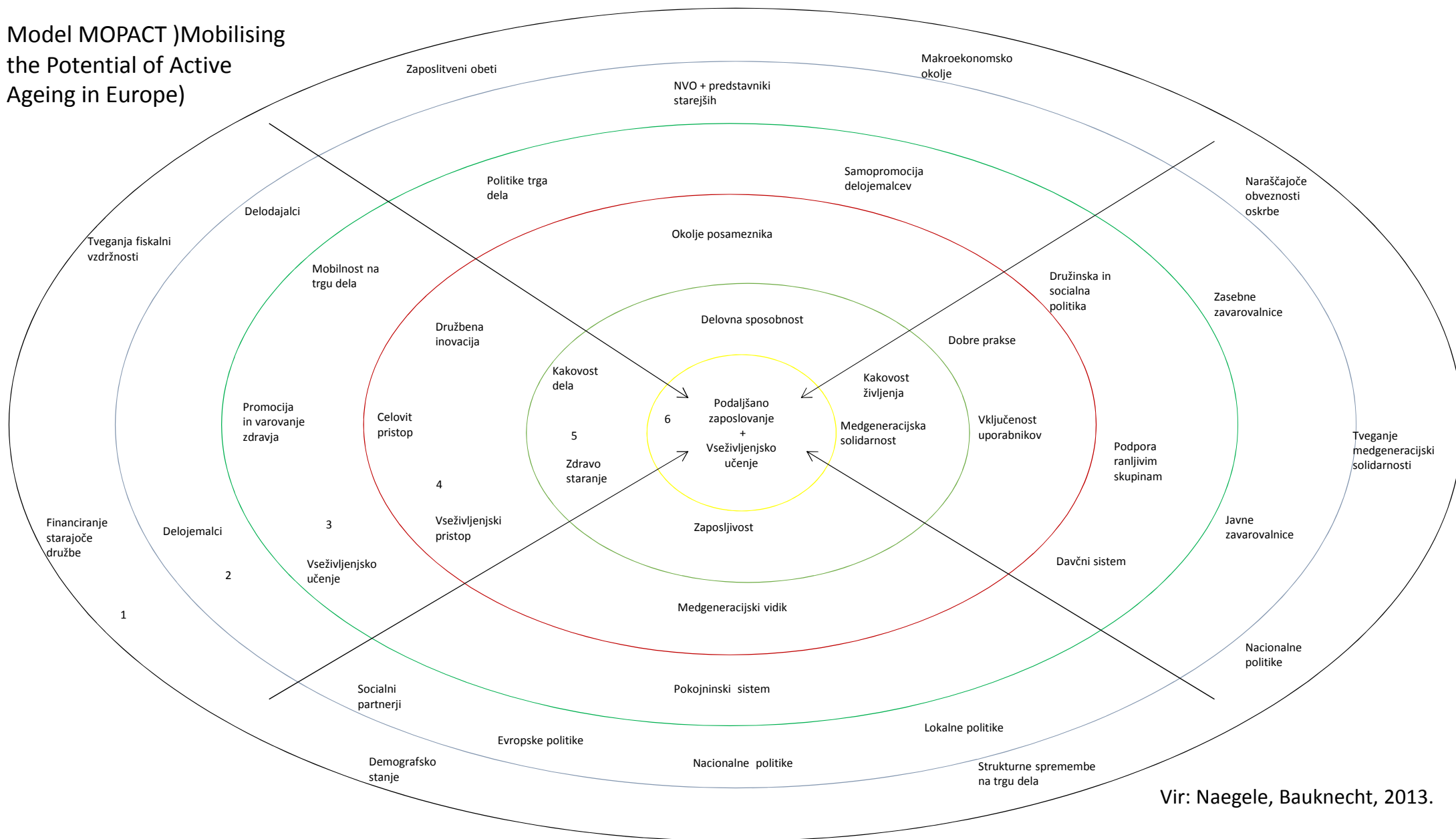
ODGOVOR:

- Podaljšano zaposlovanje (v nadaljevanju).
- Odloženo upokojevanje. Možni ukrepi za zmanjšanje razkoraka med izdatki in prihodki:
 - Povišanje starosti ob upokojitvi in daljše ostajanje v zaposlenosti.
 - Zvišanje prispevkov.
 - Zniževanje višine pokojnin (kombinacija s shemami dodatnega naložbenega varčevanja).
 - Kombinacija zgornjih ukrepov.

Stopnje delovne aktivnosti v letu 2013 (vir: Eurostat)

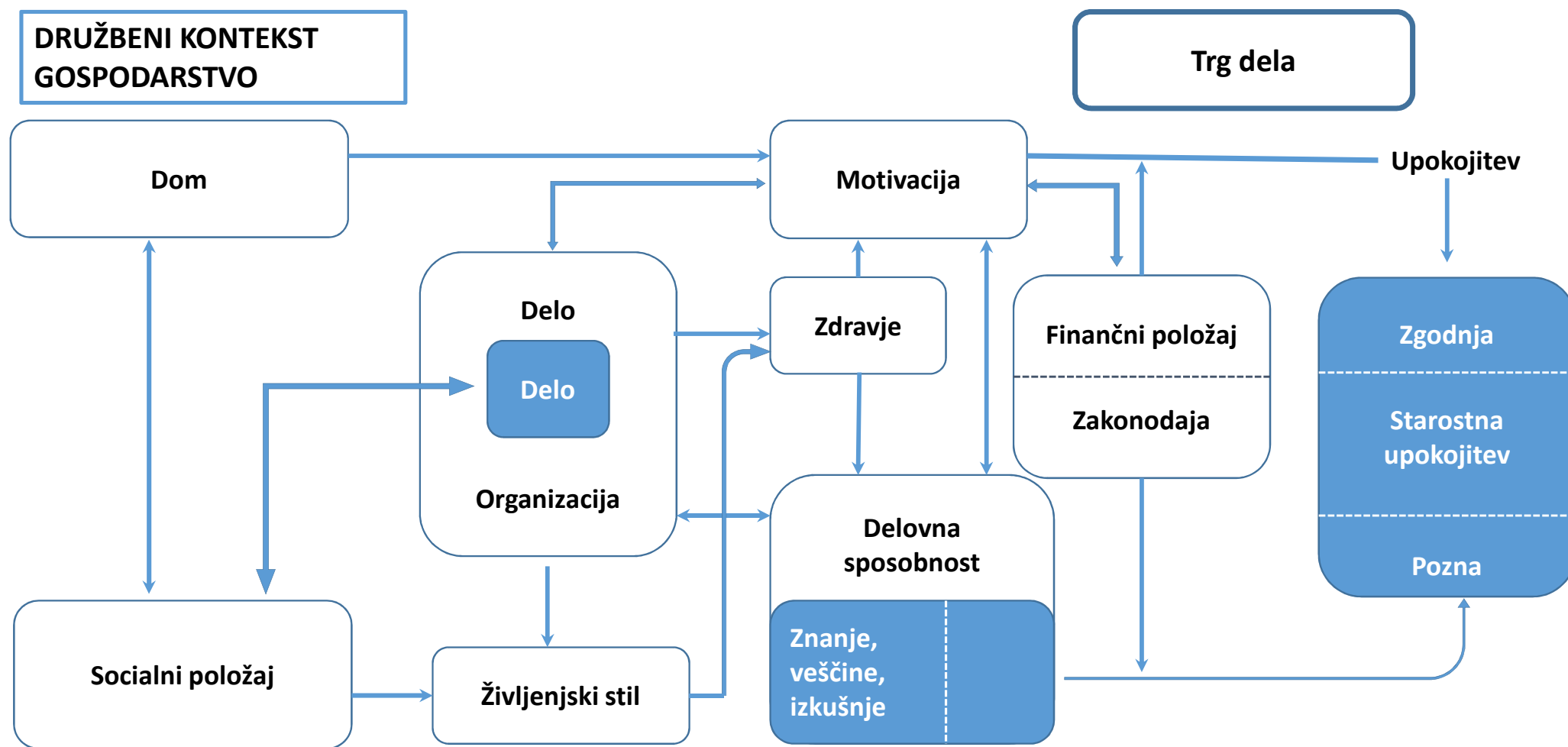

Model MOPACT)Mobilising the Potential of Active Ageing in Europe)

Vir: Naegele, Bauknecht, 2013.

»lidA« koncept dela, starosti in zaposlitve

Hasselhorn, Apt et al., 2015

CILJI

STRATEŠKA CILJA:

Zvišanje stopnje delovne aktivnosti med prebivalci, starimi 55-64 let

Javno-finančna vzdržnost pokojninskega sistema in primerne pokojnine

Izboljšanje zaposljivosti starejših

Vključitev starejših v zaposlitev

Krepitev medgeneracijskega sodelovanja in usklajevanje poklicnega/zasebnega življenja

Informiranost prebivalstva, vzpostavitev rednega dialoga, priprava strokovnih podlag trg (dela, pokojninski sistem)

SPECIFIČNI CILJ 1: IZBOLJŠANJE ZAPOSLEJIVOSTI STAREJŠIH

- Programi vseživljenjskega učenja, usposabljanja in izobraževanja starejših (zaposleni, brezposelni).
- Ukrepi za spreminjanje odnosa do starejših oseb.
- Spodbujanje programov zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.
- Spodbujanje celovitega upravljanja s starostjo (»age management«) v organizacijah (zasebne/javne).
- Zaposlitveni projekti na regionalni ravni.

SPECIFIČNI CILJ 2: VKLJUČITEV STAREJŠIH V ZAPOSLOITEV

- Spodbude delodajalcem za zaposlovanje in podaljšano zaposlovanje starejših delavcev.
- Javna dela.
- Spodbujanje socialnega podjetništva in samozaposlovanja.
- Aktivnejša vloga Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.

SPECIFIČNI CILJ 3: KREPITEV MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA IN USKLAJEVANJE POKLICNEGA/ZASEBNEGA ŽIVLJENJA

- **Medgeneracijsko sodelovanje.**
- **Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja starejših zaposlenih.**
- **Organizacija delovnega časa po meri starejših.**

SPECIFIČNI CILJ 4: INFORMIRANOST PREBIVALSTVA, VZPOSTAVITEV REDNEGA DIALOGA, PRIPRAVA STROKOVNIH PODLAG TRG (DELA, POKOJNINSKI SISTEM)

- **Vzpostavitev rednega dialoga med deležniki.**
- **Vzpostavitev sistema stalnega informiranja slovenske družbe.**
- **Priprava ustreznih strokovnih podlag.**

PRIORITETE IN PRISTOP

- Aktivno staranje ne pomeni le upravljanje s starejšimi (nad 54 let), temveč medgeneracijsko sodelovanje.
- Prioritetni ukrepi.
- Pri uvedbi novih ukrepov bi bilo potrebno uporabiti pilotni pristop, kjer bi ob zaključku pilotnih projektov z kvalitativnim in kvantitativnim vrednotenjem ocenili ustreznost, uspešnost in učinkovitost predlaganih ukrepov.

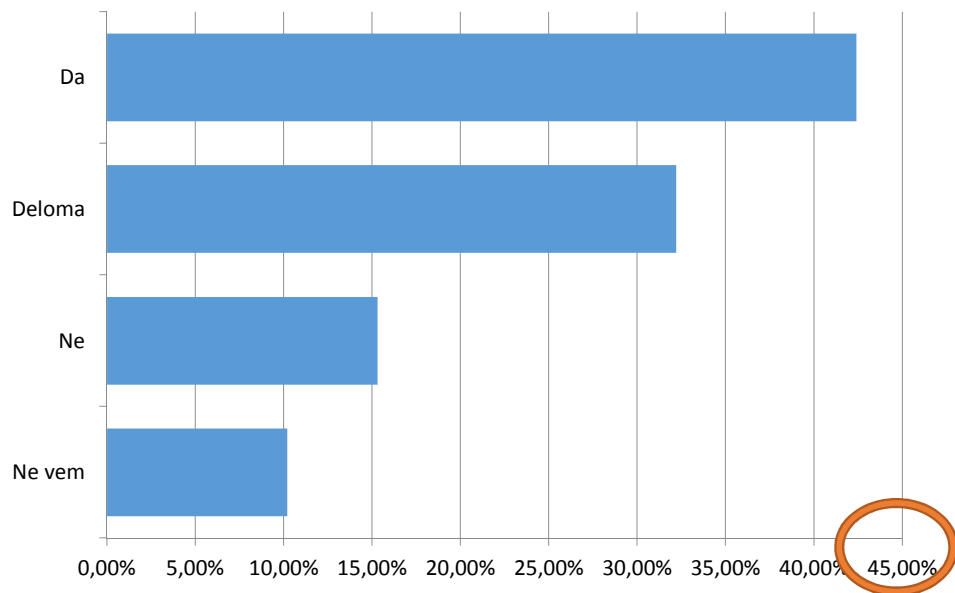
Predupokojitvene priprave za zdravo in aktivno starost

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Aktivno in zdravo staranje na delovnem mestu II

Obstoj napovedi, koliko zaposlenih se bo upokojilo ali zapustilo organizacijo v naslednjih treh letih (N = 137)

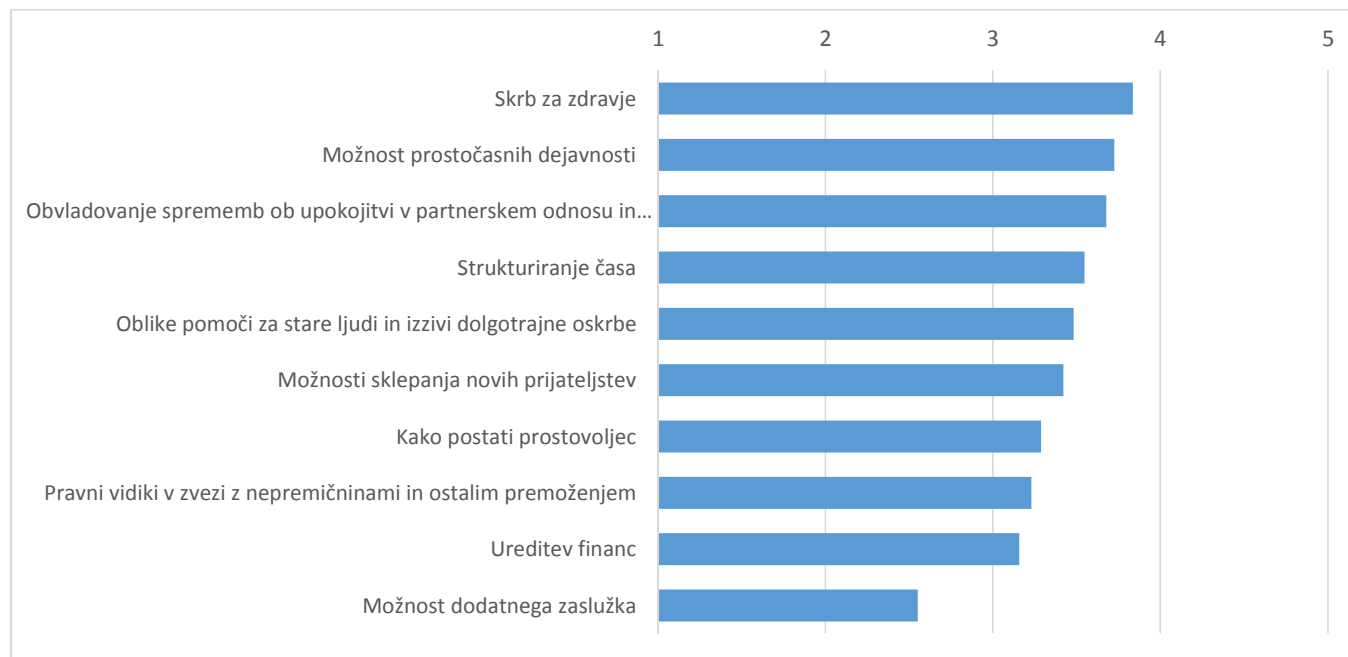
Tako kot v drugih državah EU tudi v Sloveniji **nimamo sistemske prakse** izvajanja pred upokojitvenih aktivnosti kot **nadaljevanja promocije zdravja starejših na delovnem mestu**. Programi so v večji meri plačljivi, kar omejuje njihovo izvajanje. Najdlje, skoraj tri desetletja, jih izvaja **Univerza za tretje življenjsko obdobje**.

Nekdanji pripadniki MORS (upokojeni v obdobju 2006-2015) II

Dejansko koristne teme ob spremembi zaposlitvenega statusa

S pomočjo Ministrstva za obrambo smo anketirali tudi **nekdanje pripadnike MORS**, ki so se upokojili v letih 2005-2015. Lahko trdimo, da so **bili udeleženci seminarja na upokojitev** značilno boljše **pripravljeni** in v večji meri so **že pred upokojitvijo načrtovali**, kako bodo porabili svoj čas po upokojitvi.

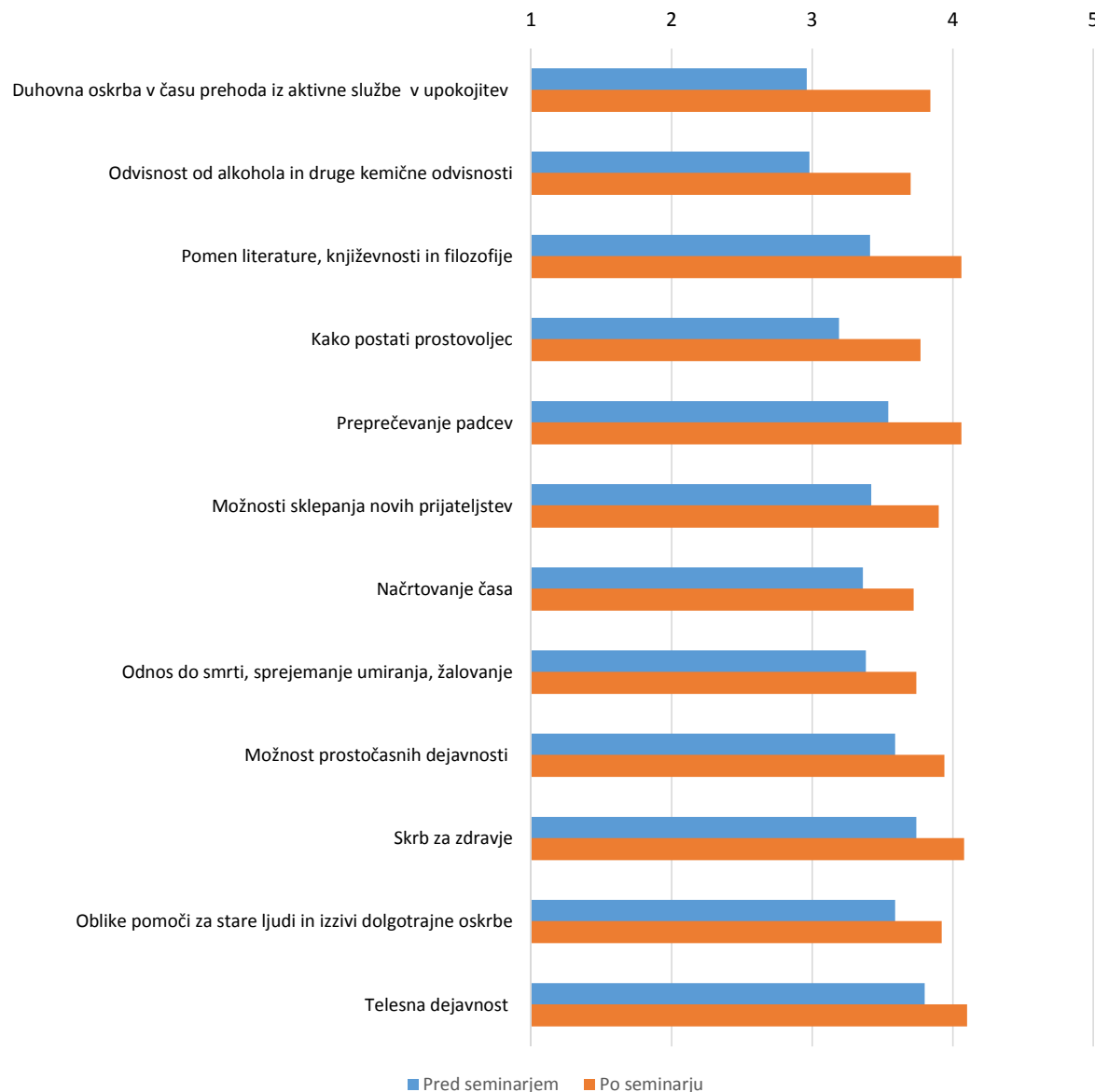

Predupokojitveni seminar (PUS) MORS 2015 II

Primerjava pričakovanj in
ocene vsebin seminarja

V času projekta AHA.SI smo ovrednotili seminar MORS (Debeli rtič 2015) kot dobro prakso v Sloveniji in ugotovili, da se v času seminarja odnos do upokojitve med udeleženci izboljša, prav tako pa je zadovoljstvo udeležencev s programom za večino predstavljenih tem večji od pričakovanj.

največje razlike med pričakovanji in oceno izvedbe

Namen ukrepa

S pred upokojitvenimi aktivnostmi želimo:

- ozavestiti starejše delavce in jih opremiti z znanji in veščinami za uspešno življenje po upokojitvi ter jim omogočiti dejavno staranje.
- ozavestiti politične odločevalce in različne deležnike o pomenu in dodani vrednosti pred upokojitvenih aktivnosti.

Strateški cilj

Sistemska ureditev priprave na upokojitev, ki spodbuja izobražene, usposobljene in bolj zdrave upokojence z boljšo kvaliteto življenja, ki dejavno prispevajo v družbi.

Specifični (izvedbeni) cilji:

1. Omogočiti vsakemu delavcu udeležbo na pred upokojitvenih aktivnostih ter mu dati znanje in veščine, potrebne za spremembe po upokojitvi.
2. Zagotoviti organizacijsko-izvedbene možnosti za izvedbo pred upokojitvenih aktivnosti z ustreznimi vsebinami.
3. Zagotoviti vsakemu upokojencu možnost vključitve v lokalno skupnost.

Ukrepi in aktivnosti:

- osveščanje vseh relevantnih deležnikov in nadgrajevanje promocije zdravja na delu za starejše delavce;
- informiranje starejših delavcev o možnostih vključevanja v pred upokojitvene aktivnosti (ZPIZ, kadrovske službe...).
- ustanovitev delovne skupine za usmerjanje razvoja in akreditacijo pred upokojitvenih programov;
- spodbujanje delodajalcev in Zavoda za zaposlovanje za pripravo, izvajanje in spremljanje pred upokojitvenih aktivnosti;
- postopna sistemska uvedba pred upokojitvenih aktivnosti, dostopnih vsem delavcem;
- zagotavljanje mehanizmov za vključevanje v lokalno skupnost po upokojitvi.

UMESTITEV V SISTEM ZAKONSKA PODLAGA

ZVZD-1 (Ur. L. RS
št. 43/2011)
ZDR-1 (Ur. l. RS, št.
21/2013)

Kadrovske
službe

ZPIZ

Zavod za
zaposlovanje

V obdobju od
2 do 5 let
pred
upokojitvijo

KONKRETNA IZVEDBA

ORGANIZACIJA:

Nadstandard

Optimalen standard

Minimalen standard

VSEBINE:

- Finančno svetovanje
- Pomen zdrave prehrane in telesne aktivnosti za zdravje
- Strukturiranje časa
- Ustvarjalnost v TŽO
- Spremembe ob upokojitvi na osebni ravni, v družini in v širšem okolju, družinski odnosi
- Obvladovanje stresa in tehnike sproščanja
- Različne oblike zasvojenost
- Odnos do minljivosti, umiranja in smrti in žalovanja, pomoč hudo bolnim in umirajočim
- Lastna izkušnja upokojitve
- Branje nas bogati

**PREDLOG
LOGIČNEGA OKVIRA
ZA PRIPRAVO
UKREPA**

LOKALNE SKUPNOSTI

Andragoški
center
Slovenije

Mreža slovenskih
univerz za tretje
življenjsko
obdobje

Medgeneracijski
centri

ZDUS

Prostovoljstvo

CSD/DSO

Druge relevantne mreže in točke v
lokalnih skupnostih

Prioriteta:

- ✿ Podpora države in delodajalca za boljšo kvaliteto življenja bodočih upokojencev *s postopno zakonsko uvedbo obveznega izvajanja pred upokojitvenih aktivnosti za vse delavce v Sloveniji (zaposlene kot nezaposlene), (kot pravico iz dela,) v obdobju 3 – 5 let pred upokojitvijo:*
 1. Opolnomočiti delavce za aktivno vključenost v družbi v obdobju staranja;
 2. podaljšati pričakovana leta zdravega življenja in
 3. zmanjšati breme bolezni in stroške dolgotrajne oskrbe.

»Upam, da bo država imela še toliko sredstev, da vam bo tudi v bodoče omogočena izvedba tovrstnega seminarja, kajti zame je bil predupokojitveni seminar najlepše prejeto darilo od službe, ki sem jo opravljala v Slovenski vojski in Teritorialni obrambi 32 let.«

»Želim, da ohranite predupokojitveni seminar, saj je resnično odlična priprava za res veliko spremembo v življenju«

»Doživel sem ga kot nekakšen privilegij, saj česa podobnega večina delavcev v Sloveniji, pred odhodom v pokoj, ni deležnih.«

Preventiva padcev Strateške preventivne pristojnosti

Inštitut Emonicum, sodeluje ZDUS

Pogoji za uresničenje preventivnih usmeritev

Izhajati iz dokazljivih dejstev

Pripraviti celovit, pregleden, vsem razumljiv preventivni načrt

Predlagati aktivnosti, ki jih je možno uresničiti

Preveriti finančno vzdržnost predlaganih aktivnosti

Oblikovati objektivne, merljive in ponovljive kazalnike

Vključiti vse obstoječe preventivne aktivnosti

Osnovni cilj in podporne aktivnosti

Osnovni strateški cilj:

Do leta 2025 zmanjšati prevalenco padcev v Sloveniji za 10%

Podporne aktivnosti:

Povezati obstoječe strokovne in izkustvene potenciale

Podpirati preventivne aktivnosti nevladnih organizacij in ustanov

Vzpostaviti Nacionalni register padcev

V preventivo vključiti nove tehnološke rešitve

Povečati družbeno zavest o padcih in njihovi preventivi

Obrazložitev osnovnega cilja

Več starejših, ki ostajajo neodvisni in socialno vključeni

Zmanjšanje zdravstvenih stroškov

Prihranki, ki ne zmanjšujejo zagotovljenih zdravstvenih pravic

Manj zdravstvenih, socialnih in ekonomskih posledic padcev

Enakopravno združuje vsa preventivna področja

Razumljiv, dosegljiv, merljivo izražen

1. Povezati strokovne in izkustvene potencialne

Povezati aktivnosti primarnega, sekundarnega, terciarnega zdravstva
Vključiti geriatre, fiziatre, fizioterapevte, kineziologe, farmacevte
Preventivo padcev vključiti v program referenčnih ambulant
Vključiti znanje in izkušnje domov starejših občanov (DSO) s padci
Opredeliti možno vlogo in pristojnosti DSO v lokalnih okoljih
Usposabljanje širitelje za preventivo padcev v lokalnih okoljih
Podpirati aktivnosti rekreativnih in športnih organizacij

2. Vzpostaviti nacionalni register padcev

Oblikovati enovite protokole za beleženje padcev

Zagotoviti primerljivost slovenskih podatkov s podatki drugih držav

Omogočiti objektivno spremljanje uspešnosti preventivnih aktivnosti

Spremljati podatke, ki omogočajo raziskave o pojavnosti padcev med različnimi skupinami starejših v različnih okoljih

Omogočiti celovita letna poročila o padcih v Sloveniji

Ob sodelovanju stroke in DSO oblikovati pilotni projekt beleženja padcev, pogojev in okoliščin, pod katerimi so se pripetili

3. Podpirati preventivne aktivnosti nevladnih in strokovnih organizacij

Nezamenljiv pomen v specifične potrebe usmerjenih aktivnosti NO

Sposobnost NO prilagajanju lokalnim okoliščinam in potrebam

Aktivnosti strokovnih organizacij in šol v preventivi padcev

Aktivnosti in specifični potenciali društev kroničnih bolnikov z večjo
incidenco padcev (osteoporoza, parkinsonova bolezen, demenca,
inkontinenca, stanja po kapi in druga)

Objektivne možnosti za njihove aktivnosti

Priprava specifičnih preventivnih programov za zmanjšanje padcev

4. Povečati družbeno zavest o preventivi padcev

Pozitiven, ne negativen pristop

Padce je možno zmanjšati

Pomen ohranjanja moči, okretnosti in ravnotežja

Starosti prijazna okolja

Vpliv zdravil in prehrane na pojavnost padcev

Način osveščanja vsem razumljiv in sprejemljiv

Podpora medijev in odgovornih deležnikov

Deležniki, ki se bodo usklajevali

Vlada, MZ, MDDSEM

NIJZ, partnerji v AHA.SI, Agencija za zdravila

Zdravstvo

SSZ Slovenije, DSO

ZZZS, SPIZ

Zdravstvene in športne fakultete in šole

Nevladne organizacije

Občine, lokalna okolja

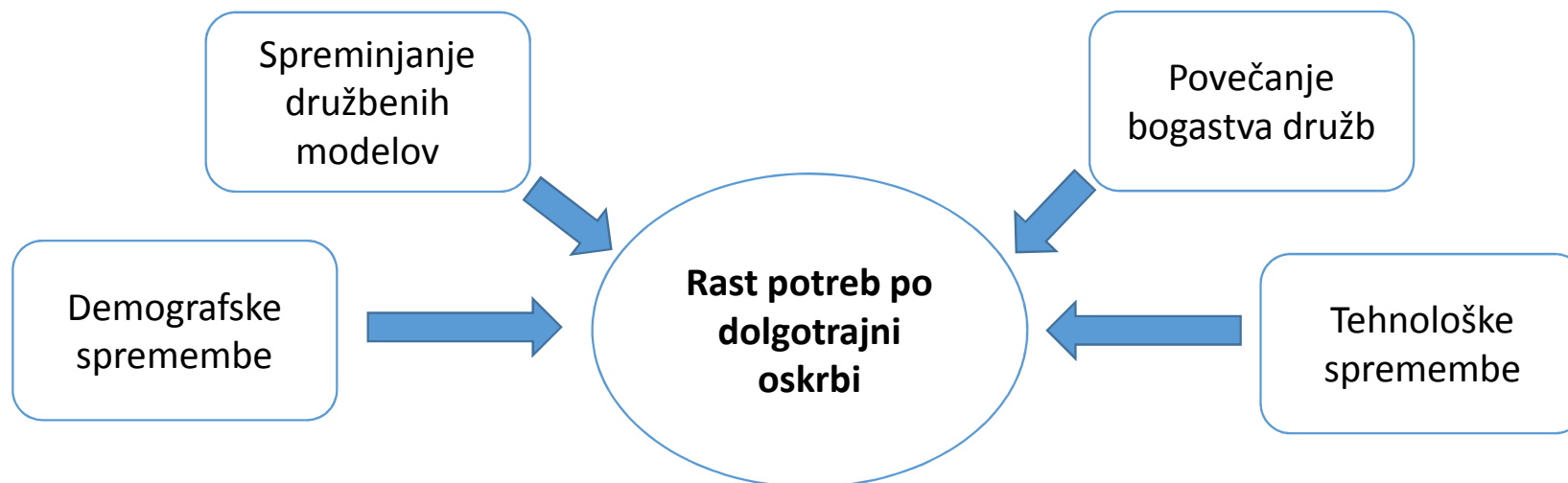
Širitelji, prostovoljci, neformalni oskrbovalci

Podpora samostojnemu bivanju v domačem okolju in dolgotrajna oskrba

Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Inštitut za socialno varstvo, ZDUS

RAZLOGI ZA RAST POTREB PO DOLGOTRAJNI OSKRBI

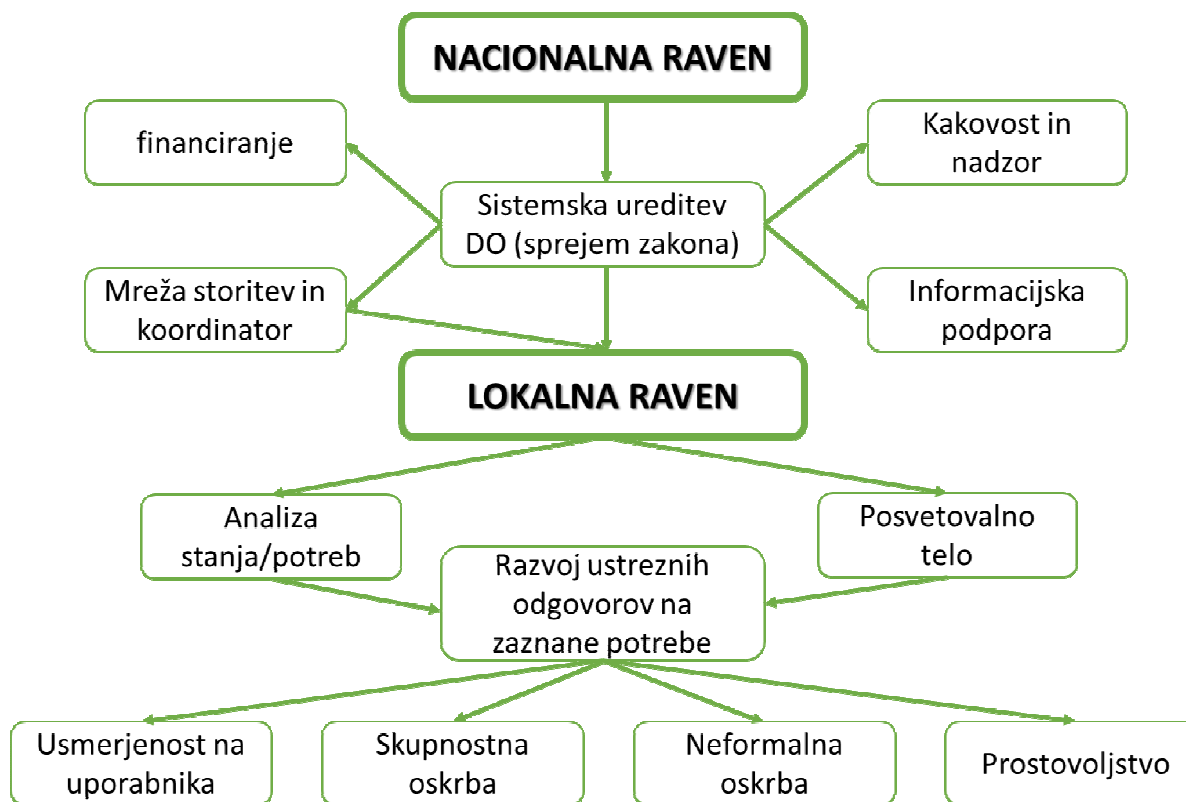
Vir: Dolgotrajna oskrba - uporaba mednarodne definicije v Sloveniji
Delovni zvezek št. 2 /2014, let. XXIII

DOLGOTRAJNA OSKRBA - KLJUČNA VPRAŠANJA

- Kdo naj skrbi in zagotavlja pomoč ljudem, ki jo potrebujejo in so od nje odvisni?
- Kako zagotoviti in organizirati dejavnost dolgotrajne oskrbe in čim boljšo dostopnost njenih storitev?
- Kako razmejiti naloge in pristojnosti posameznih deležnikov, ki naj bi se vključevali v dolgotrajno oskrbo, a jih hkrati povezati z namenom usklajenega delovanja?
- Kako financirati dejavnost dolgotrajne oskrbe, da bo ta vzdržna in dostopna?

RAVNI ORGANIZIRANOSTI

CILJI

STRATEŠKI CILJ:

Predlagati postavitev sistema dolgotrajne oskrbe na ravni države, ki bo integriran, dostopen, usmerjen na uporabnika in skupnostne oblike pomoči, ustrezno koordiniran ter finančno vzdržen.

Uveljaviti in predlagati dolgotrajno oskrbo kot novo samostojno področje in vpeljati integriran sistem dolgotrajne oskrbe

Prepoznati pomembnost in izboljšati pomen neformalnih izvajalcev in nevladnih organizacij v sistemu DO

Usmeritev v skupnostne oblike storitev in starejšim omogočiti, da bi čim dlje živeli v domačem okolju.

Specifični cilj 1: Uveljaviti in predlagati dolgotrajno oskrbo kot novo samostojno področje in vpeljati sistem dolgotrajne oskrbe

Predlog ukrepov in aktivnosti:

- **Na ravni države opredeliti dejavnost DO, načine financiranja, mrežo in okvirje organiziranosti**
 - DO samostojna in zakonsko opredeljena dejavnost (zagotavlja enovit integriran sistem med seboj povezanih zdravstvenih in socialno varstvenih storitev)
 - Vključiti merila za ugotavljanje do upravičenosti do storitev DO in merila za vzpostavitev mreže DO
 - opredelitev okvirjev organiziranosti
 - enoten način spremljanja, izvajanja in vrednotenja vseh storitev

- **Za zagotovitev finančne vzdržnosti sistema pripraviti realno oceno potreb po storitvah in najti najbolj optimalno rešitev financiranja**

Temeljiti na načelih ostalih socialnih zavarovanj, kot so solidarnost, pravičnost, univerzalna dostopnost in enakost potencialnih uporabnikov storitev.

- **Zakonsko opredeliti vlogo občin oz. lokalnega okolja pri zagotavljanju DO**

- opredelitev lokalnega okolja (glede na različno demografsko sliko) in povezovanje med lokalnimi okolji (zagotavljanje največ možnih oblik storitev, enaka dostopnost do storitev, finančna racionalnost)
- oblikovanje posvetovalnega telesa (npr. svet starejših)

- **Zakonsko opredeliti delovno mesto koordinatorja in vlogo v DO**

- Koordinacija – ključen element pri učinkovitem in integriranem izvajanju DO
- Vloga koordinatorja – prepoznavanje potreb, usklajevanje aktivnosti, nadzor idr.

- **Vzpostaviti sistem kakovosti in nadzora**
 - Vsi izvajalci morajo izvajati storitve kakovostno in varno, v skladu s standardi in strokovnimi usmeritvami
 - Kakovost in varnost storitev opredeljena na način, da na ravni izvajalcev vključuje zagotavljanje dobro koordinirane, učinkovite in varne dolgotrajne oskrbe in je usmerjena na uporabnika.
- **Vzpostaviti sistemsko informacijsko podporo za izvajanje dejavnosti in informacijski sistem za podporo uporabnikom**
 - Informacijska podpora za izvajanje dejavnosti – povezanost med vsemi izvajalci, enotna dokumentacija, informiranje o potrebah uporabnika in izvajalcih ter izvedenih storitvah
 - ‚one-stop-shop‘ informacijska podpora – dostop do informacij, storitev, blaga in pomoči na enem mestu

Specifični cilj 2: Prepoznati pomembnost in izboljšati pomen neformalnih izvajalcev in nevladnih organizacij v sistemu DO

Predlog ukrepov in aktivnosti:

- **Večja podpora neformalnim oskrbovalcem**
 - Opremiti neformalne oskrbovalce z ustreznim znanji in veščinami
 - Zagotovitev socialne varnosti, če izstopijo iz trga dela
 - Omogočiti možnost počitka ter zagotoviti več fleksibilnosti pri usklajevanju družinskega in poklicnega življenja
- **Spodbujanje prostovoljstva (dodatni vir zagotavljanja storitev)**
 - Spodbujanje za vključevanje NVO na področjih kot so družabništvo, medgeneracijsko povezovanje
 - Urediti področje organiziranega prostovoljnega dela (trajnejše financiranje, kontinuirano usposabljanje ...)

Specifični cilj 3: Usmeritev v skupnostne oblike storitev in starejšim omogočiti, da bi čim dlje živeli v domačem okolju

Predlog ukrepov in aktivnosti:

- **Izvedba analize in potencialnih potreb uporabnikov ter priprava ustreznih programov**
 - Priprava analize stanja v lokalnem okolju → prilagajanje obstoječih in razvijanje novih storitev in programov
- **Pravočasno in prožno odzivanje na potrebe uporabnika**
 - Aktivna vloga uporabnika v celotnem procesu oskrbe
 - Sodelovanje in celovit pristop različnih izvajalcev
- **Širitev dejavnosti izvajalcev skrbi za starejše**

Opolnomočenje starejših

Zveza društev upokojencev Slovenije

Zastareli stereotipi o starejših:

- vsi starejši smo bolni in onemogli
- nič ne prispevamo k razvoju
- pokojnine jemljejo prihodke mlajšim

Sodoben, škodljiv stereotip:

- zdravi, finančno preskrbljeni,
- se samo zabavamo,
- izrabljamo socialno državo, čeprav bi lahko storitve plačevali sami.

Ni vse zlato, kar se (s podpisi) sveti

Zakon o volitvah Predlaga sprememb, s katero bi uvedli kombinirani volilni sistem, nima velike podnove

Starejši v Sloveniji ne moremo izraziti vsega svojega potenciala.

Naše pravice so kršene na več področjih:

- na področju priznavanja, spodbujanja in podpiranja prispevka starejših v družini, skupnosti in gospodarstvu;
- pri zagotavljanju možnosti sodelovanja v gospodarskem, političnem in družbenem življenju;
- na področju možnosti za plačano delo

- pri (ne)upoštevanju potreb starejših in spoštovanju pravice do dostojnega življenja;
- na področju priznavanja in spodbujanja prostovoljstva starejših;
- na področju dostopa do informacij s pomočjo moderne ICT tehnologije;
- na področju doživljenjskega izobraževanja;
- pri odnosu mlajših generacij do bolnih in invalidnih.

Zakaj bi morali v slovenski družbi izboljšati položaj starejših?

- Za ohranjanje medgeneracijskega sožitja v dolgoživi družbi;
- Boljši izkoristek znanja, izkušenj in modrosti starejših omogoča hitrejši razvoj družbe;
- Starejši lahko veliko naredimo za izboljšanje kakovosti življenja vrstnikov;
- Pošten odnos do starejših omogoča lažje preživetje našim potomcem;
- Tudi politiki se starajo – bodo ob sedanjem odnosu do starejših pustili mlajšim med načrtovalce razvoja?

Predlog ukrepov

1. Opustitev zastarelih in škodljivih stereotipov o starejših in staranju

- starosti prijazni nastopi mnenjskih voditeljev v javnih medijih – politikov, znanstvenikov, strokovnjakov
- SAZU o demografskih spremembah in njihovih izzivih
- spremljanje in sankcioniranje nestrpnosti do starejših v medijih, javnih ustanovah, v javnosti
- izobraževalni tečaji za tvorce javnega mnenja o demografskih spremembah in izzivih dolgožive družbe

2. Priznavanje družbenega, kulturnega, gospodarskega in političnega prispevka starejših

- v medijih prikazati realno sliko dosežkov slovenske družbe po 2. svetovni vojni;
- v medijih prikazovati dosežke upokojenih strokovnjakov, raziskovalcev, politikov, gospodarstvenikov;

3. Sodelovanje starejših v procesih odločanja na vseh ravneh

- uvesti svete starejših v lokalnih skupnostih, v Vladi RS, pri predsedniku države, na univerzah
- vključevanje več upokojenih strokovnjakov v nadzorne svete podjetij, ustanov
- priznavanje pomena in vloge samopomočnih seniorskih organizacij s strani politike, gospodarstva in strok, ki se ukvarjajo s starejšimi in staranjem
- predstavniki starejših morajo biti enakopravni partnerji v Ekonomsko socialnem svetu in v Državnem svetu

Predlog ukrepov

4. Priložnosti za plačano delo vseh starejših, ki želijo delati

- omogočiti obdržanje SP-ja po upokojitvi
- izboljšati pogoje za delno zaposlovanje upokojenih

5. Upoštevati potrebe starejših in spoštovati našo pravico do dostojnega življenja

- najnižja pokojnina za polno delovno dobo mora biti vsaj 10% nad pragom tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo, vsi ostali upokojenci morajo dobiti dohodek, ki dosega prag revščine;
- ustanoviti moramo Demografski sklad in ga primerno polniti za bodoče generacije upokojencev;
- takoj moramo sprejeti Zakon o dolgotrajni oskrbi za lajšanje bremena umirajočih in njihovih svojcev;

6. Zagotoviti enako integrirano oskrbo starejših na podeželju in v urbanih okoljih;

- oskrba mora biti prilagojena potrebam in pričakovanjem starejših in ne izvajalcev

Predlog ukrepov

7. Omogočiti vseživljenjsko izobraževanje upokojenim

- zagotoviti medijski prostor v državnih medijih za izobraževanja starejših na področju ohranjanja samostojnosti;
- finančno podpreti izobraževanja vrstnikov v samopomočnih seniorskih organizacijah, zlasti na področju IKT tehnologije;

8. Krepitev solidarnosti z enakostjo in vzajemnostjo med generacijami

- Zastaviti program zmanjševanja revščine med upokojenimi in brezposelnimi starejšimi;
- čim prej ustanoviti Demografski sklad, ki bo zagotavljal pokojnine tudi bodočim generacijam starejših
- zagotoviti univerzalen in enak dostop do dogovorjenih zdravstvenih storitev;
- izdelati in v praksi uveljaviti akcijski načrt razreševanja problemov v zvezi z duševnim zdravjem starejših

Staranje v digitalni družbi

Emonicum

Specifični cilj: z uporabo tehnologij IKT starejšim omogočiti kakovostnejše življenje, večjo neodvisnot, opolnomočenje in vključenost v družbo

Predlog ukrepov in aktivnosti:

- Izboljšati digitalno pismenost in e-znanja vseh skupin starejših s spodbujanjem formalnih in neformalnih programov usposabljanja
- Zagotoviti večjo geografsko in cenovno dostopnost tehnologij IKT, vsebin in storitev za vse starejše in invalide
- Spodbujati razvoj novih storitev na področju e-zdravja, tele-medicine in podpornih IKT rešitev za varnejše, kakovostnejše in daljše samostojno življenje starejših
- Vključevati starejše v razvoj novih rešitev in storitev
- Imenovati med-sektorsko skupino strokovnjakov, ki bi usklajevali aktivnosti na tem področju

Obvladovanje krhkosti

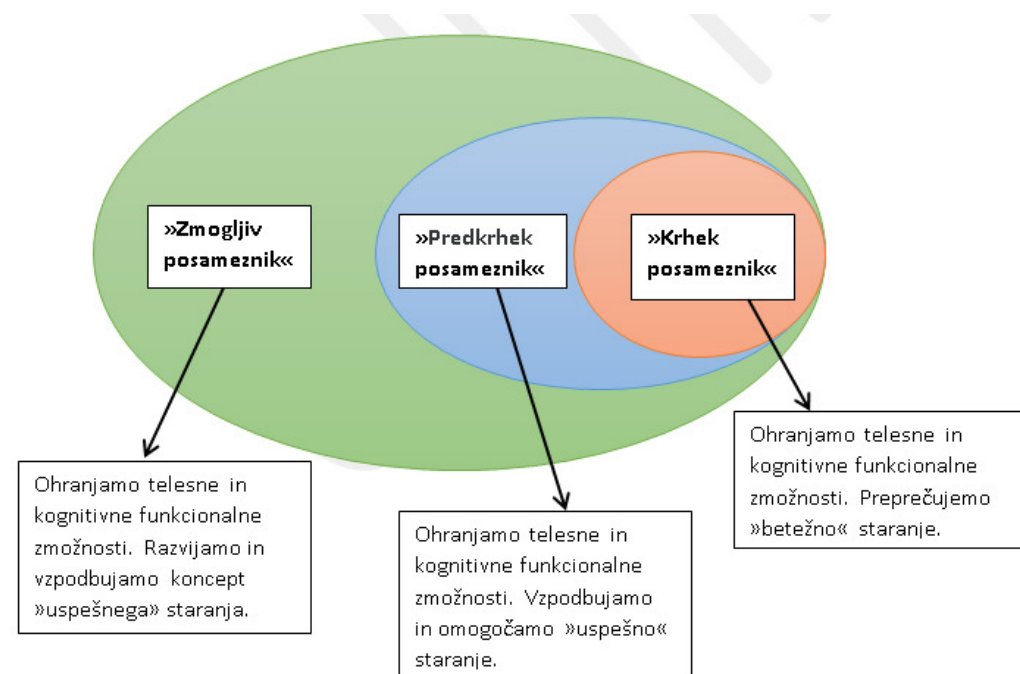
NIJZ

Strateški cilji:

- **obvladovanje prehranske ogroženosti**
- **obvladovanje funkcijske oziroma gibalne manj zmožnosti**
- **obvladovanje oziroma vzdrževanje kognitivno spoznavnih zmožnosti**
- **omogočati socialno vključenost starejših**

Specifični cilji:

- ohranjena visoka funkcijska (telesna, duševna, duhovna, socialna) zmožnost in dobra kvaliteta življenja starejših ter samostojno, dejavno in neodvisno življenje v kasno starost;
- pravočasno odkrivanje predkrhkih in krhkih starejših odraslih
- zmanjšana obolevnost starejših, tako zaradi nalezljivih kot zaradi kroničnih nenalezljivih bolezni; vzdrževanje funkcijskih zmožnosti starejših odraslih s kroničnimi boleznimi in poškodbami
- zmanjšani stroški zdravljenja in oskrbe starejših

Deležniki v procesu priprave odziva na izzive starajoče se družbe

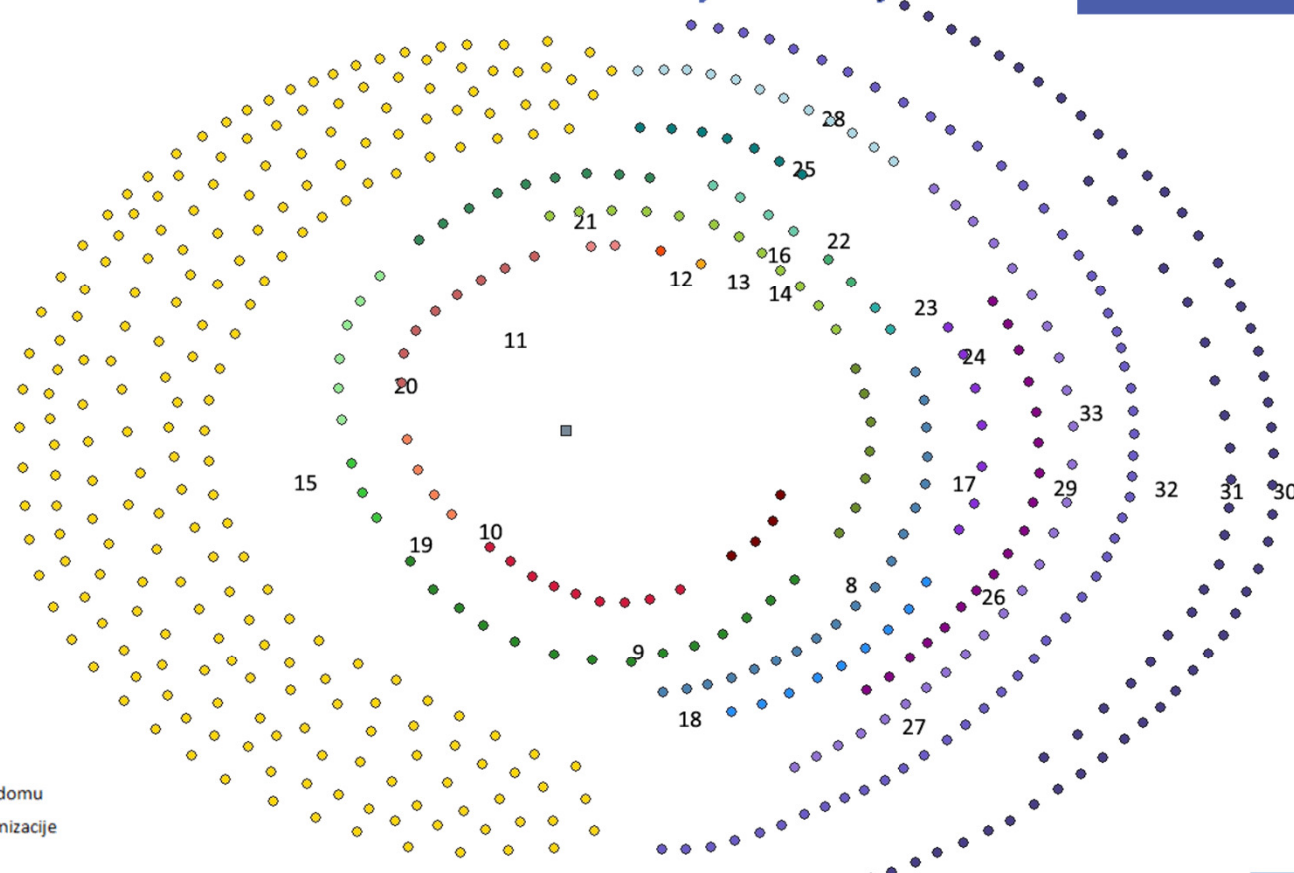
Nacionalni inštitut za javno zdravje
v sodelovanju s partnerji v projektu

Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji

Krog deležnikov projekta AHA.SI

- 8 Državni organi
- 9 Poslanske skupine
- 10 Parlamentarni odbori
- 11 Ministrstva
- 12 Slovenija v EU
- 13 Evropski poslanci
- 14 EU v Sloveniji
- 15 Občine
- 16 Regionalne razvojne agencije
- 17 Sindikati
- 18 Državne inštitucije
- 19 Zasebne strokovne inštitucije
- 20 Zdravstvene ustanove
- 21 Univerza v Ljubljani
- 22 Univerza v Mariboru
- 23 Univerza na Primorskem
- 24 Samostojni visokošolski zavodi
- 25 Interesne zbornice
- 26 Nacionalna interesna združenja
- 27 Dobrodelne organizacije
- 28 Neprofitne organizacije
- 29 E-vključenost
- 30 Socialno varstveni zavodi
- 31 Pomoč na domu
- 32 CSD-ji, ki ne izvajajo pomoči na domu
- 33 Reprezentativne invalidske organizacije

Srečanja z deležniki

Od septembra 2014 do oktobra 2015 smo v okviru projekta AHA.SI organizirali več kot 60 večjih in manjših srečanj z različnimi skupinami deležnikov in jih medsebojno povezali okoli tematik:

- dolgotrajne oskrbe,
- podaljšanega zaposlovanja in odloženega upokojevanja,
- preventive padcev v širšem zdravstvenem kontekstu in
- predupokojitvenih aktivnosti.

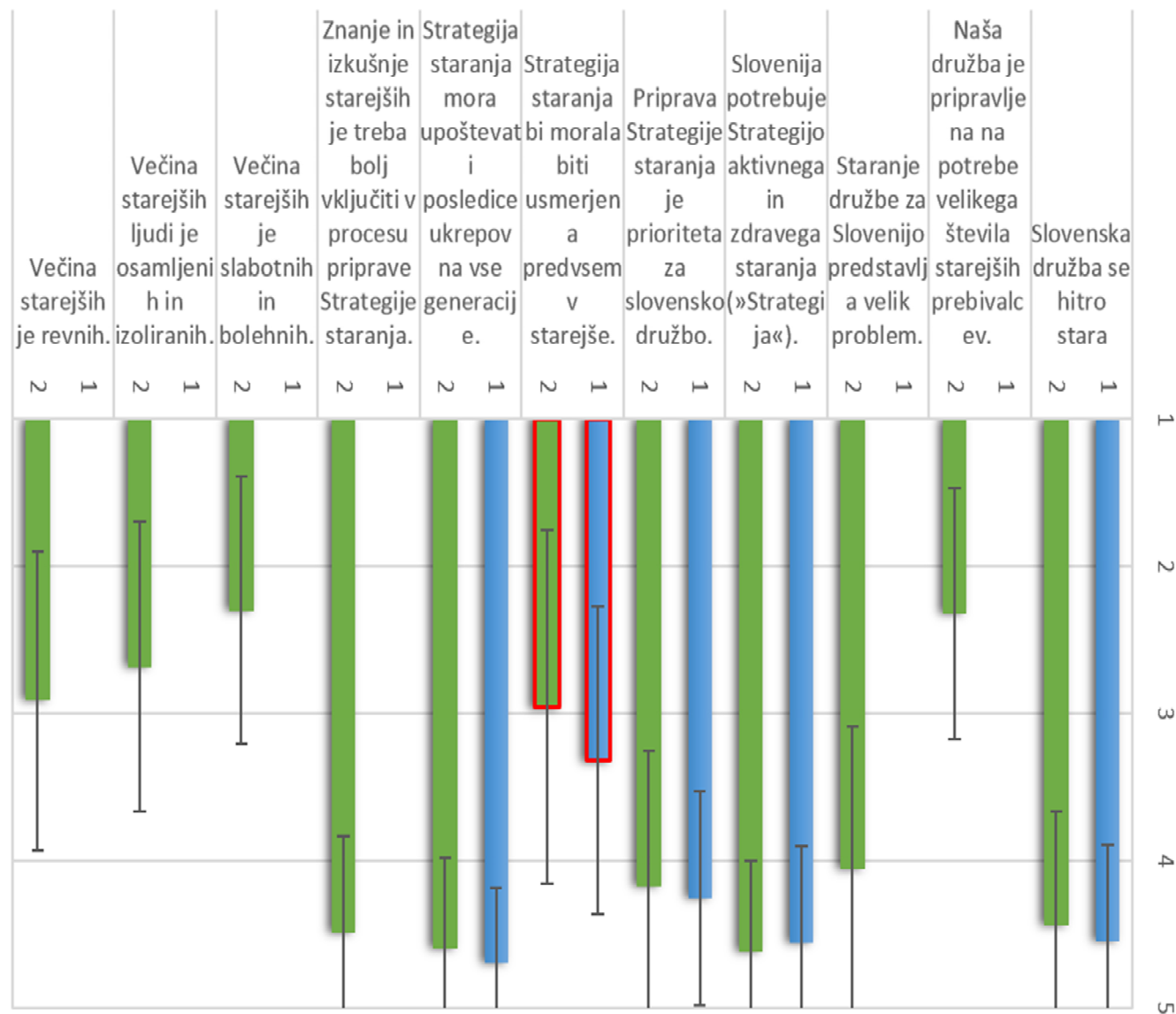
Domovi starejših občanov
Sindikati
Mladi; Prekarni delavci
Javni zavodi
Gospodarska zbornica Slovenije
Zavod RS za zaposlovanje, ZPIZ
Ministrstva
Nevladne organizacije
Izobraževalne ustanove in univerze
Zdravstvene ustanove
Občine oz. lokalne skupnosti
Centri za socialno delo,

Anketa z deležniki:
dva kroga,
jun 2014 in **sept 2015**
PRIMERJAVA,
Preliminarni rezultati

Splošna
Vprašanja

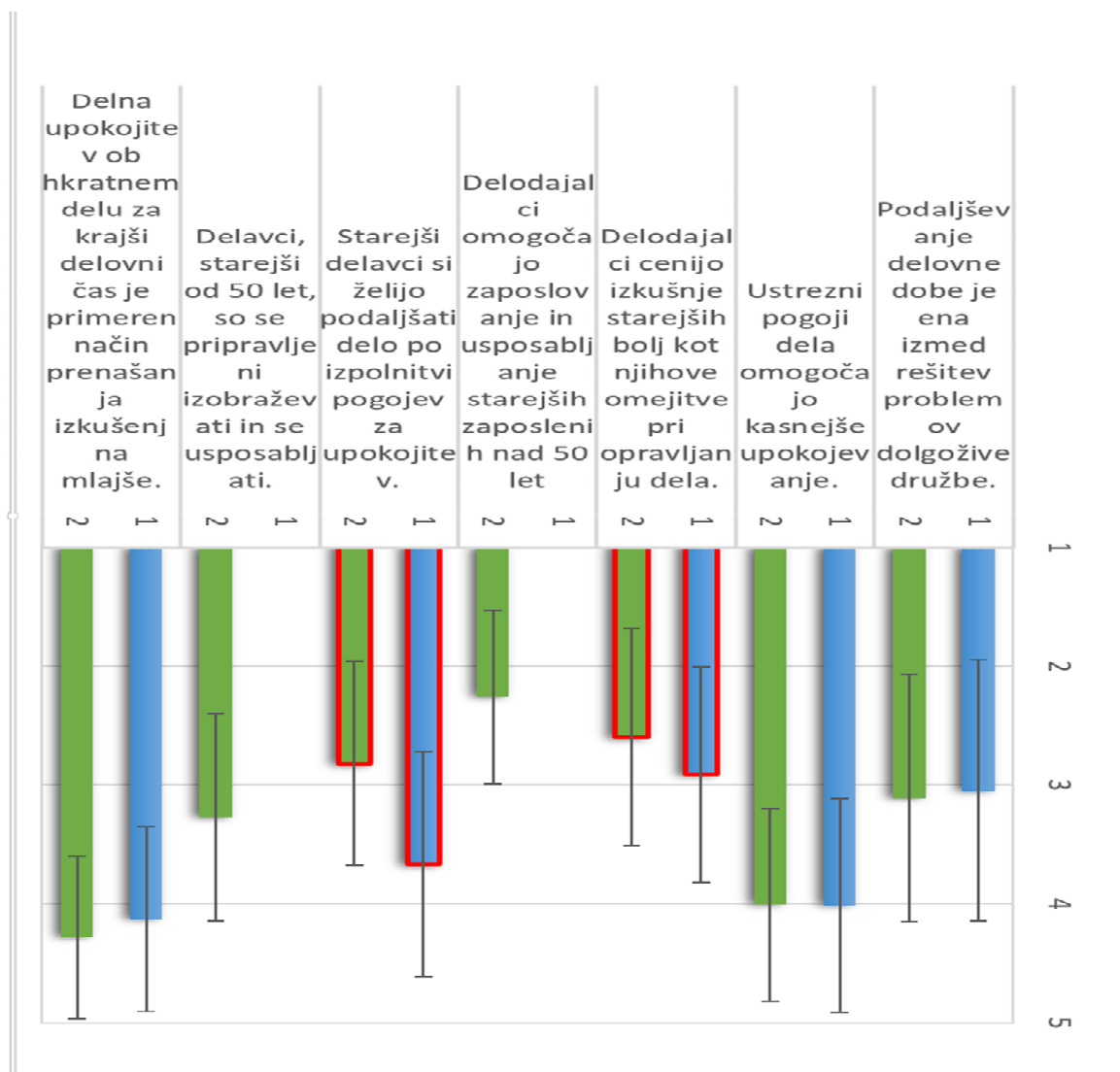
Legenda:
Modro – 1. krog
Zeleno – 2. krog

Podaljšano zaposlovanje

Legenda:
Modro – 1. krog
Zeleno – 2. krog

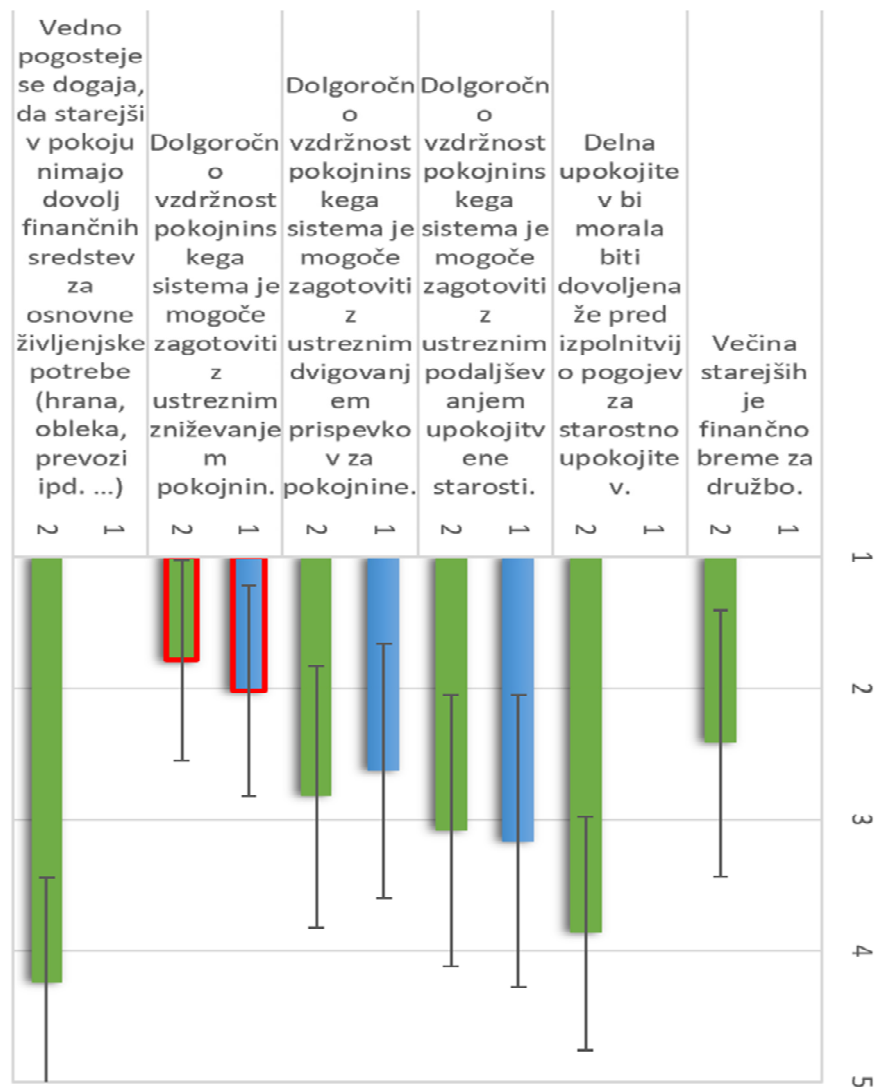

Odloženo upokojevanje

Legenda:

Modro – 1. krog

Zeleno – 2. krog

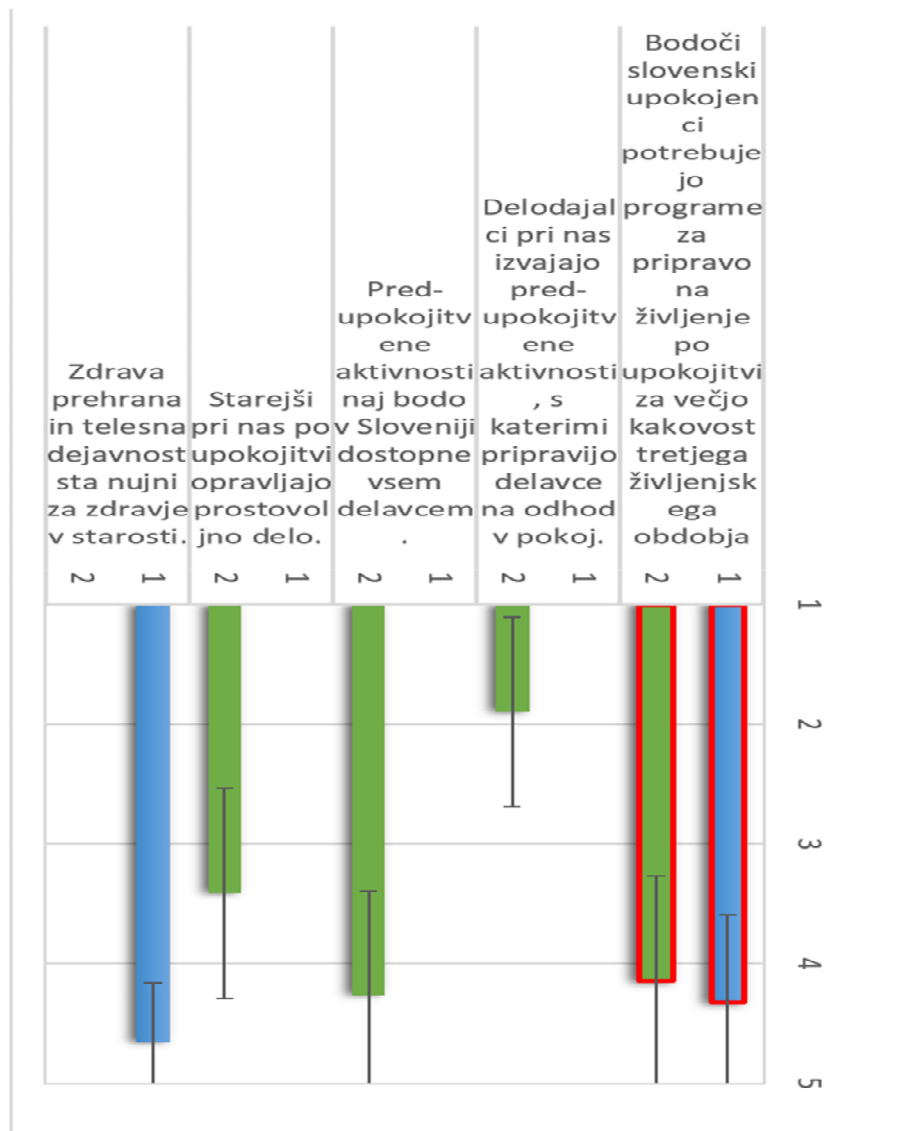

Predupokojitvene aktivnosti

Legenda:

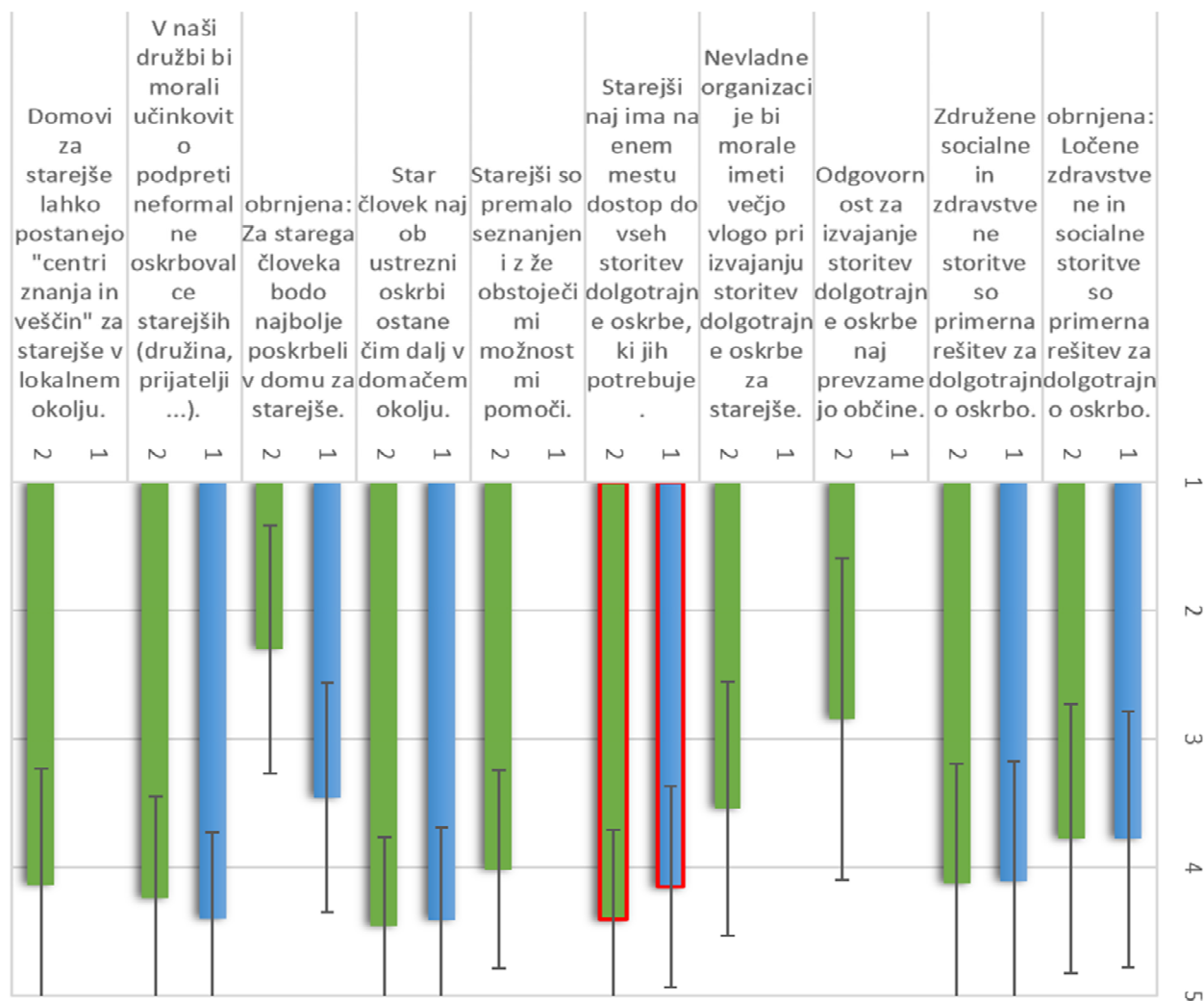
Modro – 1. krog

Zeleno – 2. krog

Dolgotrajna oskrba

Legenda:
Modro – 1. krog
Zeleno – 2. krog

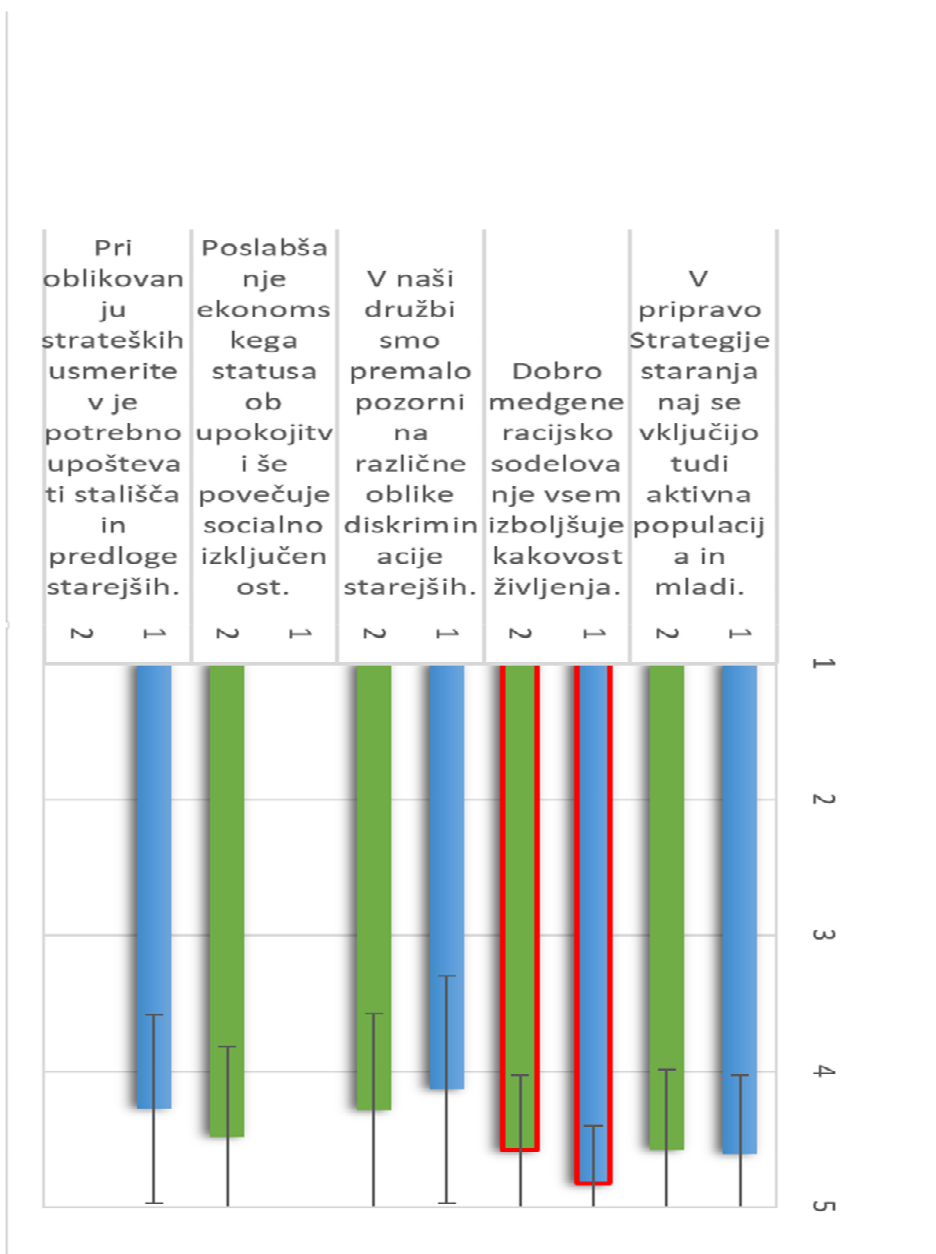

Opolnomočenje starejših

Legenda:

Modro – 1. krog

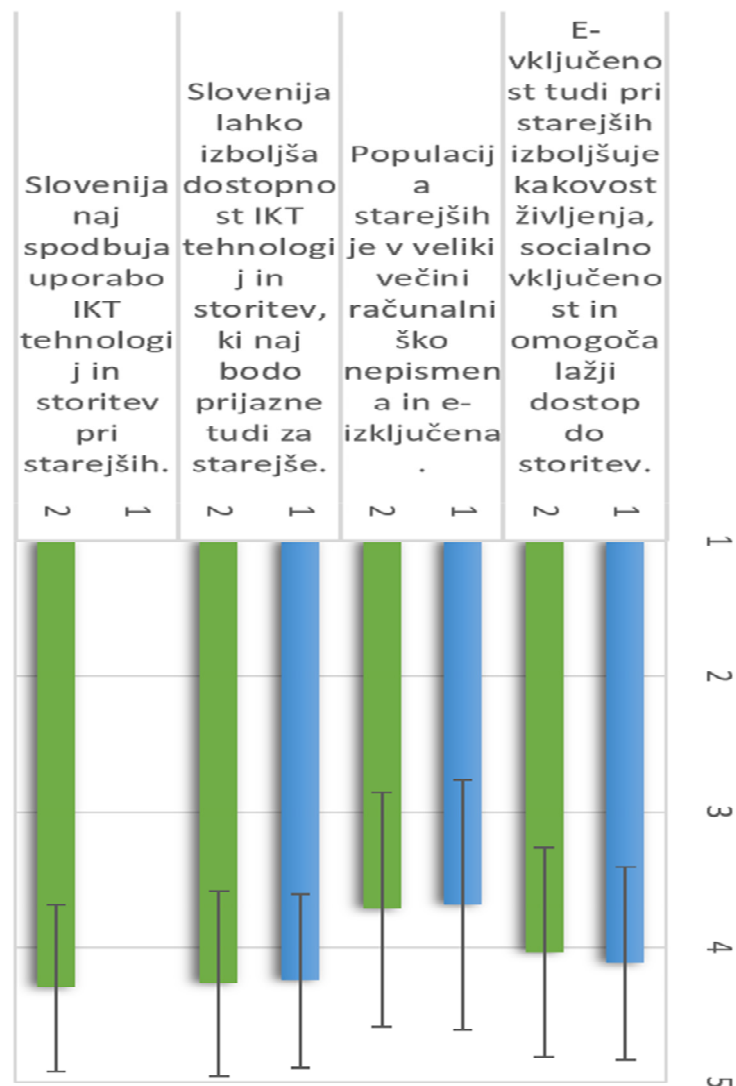
Zeleno – 2. krog

Staranje v digitalni družbi

Legenda:
 Modro – 1. krog
 Zeleno – 2. krog

Predlog sodelovanja deležnikov v naprej, po zaključku projekta

Razprava v delavnicah:

Kaj si želimo glede sodelovanja za naprej?

Kaj za to potrebujemo?

Na podlagi razprav in predlogov v delavnicah bomo oblikovali projektna priporočila.

Odmor

**PO odmoru sledi sklop
VPRAŠANJA IN ODGOVORI**